

DĒL KORONAVIRUSO SUKELIAMŲ INFEKCIJŲ

KUR KREIPTIS

Grižtantys iš Kinijos asmenys, kuriems pasireiškė kvėpavimo takų infekcijoms būdingi simptomai ir įtariantys, jog gali būti užsikrėtę koronavirusu turėtų kreiptis telefonu 112 arba 033. Jei simptomai pasireiškia skrendant lėktuvu, privalu nedelsiant informuoti lėktuvo įgulą.

Jei asmuo nekeleivuoja į Kiniją, neturėjo kontaktų su šioje šalyje buvusiais asmenimis 14 dienų iki susirgimo, tokiu atveju pasireiškus į gripą panašioms simptomams reikia kreiptis į savo šeimos gydytoją (ne vykti tiesiogiai, o informuoti telefonu apie pasireiškusius simptomus ir vykdyti tolimesnius nurodymus, esant sunkesnei būklei, kviešti greitąją pagalbą tel. 033 arba 112).

APIE KORONAVIRUSUS

Šiai dienai žinomos 7 koronavirusų atmainos, galinčios sukelti infekcijas žmonėms. Naujasis koronavirusas (2019-nCoV) gali būti perduodamas žmogaus žmogui, tačiau šiuo metu dar trūksta epidemiologinės informacijos kaip naujasis koronavirusas plinta tarp žmonių (ribotai ar intensyviai). Kai kuriais koronavirusais (SŪRS, ARRS) galima užsikrėsti nuo gyvūnų.

SIMPTOMAI

Žmonėms koronavirusų sukeltos infekcijos gali pasireikšti įvairiai, nuo lengvos ar besimptomės eigos iki sunkių komplikacijų. Dažniau sunkesnės ligos formos būdingos asmenims, esantiems imunosupresijos būklėje, sergantiems lėtinėmis kvėpavimo takų, širdies ir kraujagyslių sistemos ligomis, vyresnio amžiaus asmenims, vaikams. (2019-nCoV) viruso sukeltą infekciją pasireiškia karščiavimu, pasunkėjusiu kvėpavimu, kosuliu, dusuliu. Sunkesniais atvejais infekcija gali sukelti plaučių uždegimą, sunkų ūmų respiracinį sindromą, inkstų funkcijos nepakankamumą ir net mirtį. Inkubacinis laikotarpis iki 14 dienų. Apie naujojo koronaviruso (2019-nCoV) virulentiškumą nėra labai daug informacijos, todėl prevenciškai rekomenduojama imtis maksimalių atsargumo ir prevencijos priemonių.

APSAUGA NUO UŽSIKRĖTIMO

- Dažnai plauti rankas su šiltu vandeniu ir muilu.
- Neliesti rankomis veido ir akių, burnos.
- Laikytis kosėjimo, čiaudėjimo etiketo (kosėti ar čiaudėti prisidengus vienkartinėmis servetėlėmis arba į sulenktos alkūnės vidinę pusę).
- Laikytis saugaus maisto ruošimo taisyklių (ypač naudojant termiškai neapdorotą mėsą, kiaušinius).
- Vengti artimo sąlyčio su visais, kam yra pasireiškę kvėpavimo takų ligos simptomai, pvz.: kosulys, čiaudulys, sloga.

GYDYMAS

Specifinio gydymo nuo naujojo koronaviruso (2019-nCoV) sukeltos infekcijos nėra, taikomas tik simptominis gydymas. Susirgusieji gali būti visiškai išgydyti, priklausomai nuo jų sveikatos būklės bei nuo to, kada pradamas taikyti gydymas.

IMUNINĖ PROFILAKTIKA

Naujasis koronavirusas yra naujos struktūros koronavirusas, kuris niekada anksčiau nebuvo sukėlęs susirgimų žmonėms. Šiuo metu vakcinos nėra, mokslininkai aktyviai siekia sukurti vakciną nuo šios infekcijos.

TARPTAUTINIAMS KELIAUTOJAMS

Svarbu laikytis įprastų užkrečiamųjų ligų plitimą mažinančių priemonių. Atsiradus ūmios kvėpavimo takų ligos simptomams prieš ar po kelionės keliautojai raginami kreiptis į gydytoją ir informuoti apie savo pastarojo mėnesio kelionių istoriją. Rekomenduotina vengti nebūtinų kelionių. Aukštos rizikos kontaktiniai asmenys turėtų vengti kelionių inkubaciniu laikotarpiu (iki 14 dienų). Rekomenduojama susilaikyti nuo nebūtinų kelionių į viruso epicentrą (Kinija, – Uhanas, Huangangas, Pekinas).

Jeigu kelionės neįmanoma išvengti, - keliautojams, planuojantiems lankytis Uhane, rekomenduojama vengti lankytis turgavietėse (angl. wet markets), kuriose yra parduodama šviežia mėsa, žuvis ir kitos greitai

gendančios prekės, ar kitose vietose, kuriose yra tvarkomi gyvi ar negyvi gyvūnai. Svarbu vengti kontakto su sergančiais asmenimis, ypač su tais, kuriems pasireiškė respiraciniai (kosulys, skrepliavimas ir t. t.) simptomai. Patariama laikytis tinkamos rankų bei maisto higienos, vengti sąlyčio su gyvūnais, jų išskyromis.

(2019-nCoV) PATEKIMO Į LIETUVĄ TIKIMYBĖ

Tiesioginių skrydžių iš Kinijos į Lietuvą nėra. Iš Kinijos į Europą tiesioginius skrydžius vykdo Italija, Prancūzija ir Jungtinė Karalystė. Europos ligų prevencijos ir kontrolės centro pateikto rizikos vertinimo duomenimis, 2019-nCoV įvežimo į Europos Sąjungos (ES) ar Europos ekonominės erdvės (EEE) šalis rizika yra vidutinė. ES ar EEE šalyse nustatytiems įvežiniams atvejams taikomos griežtos infekcijų prevencijos ir kontrolės priemonės, todėl tolesnio plitimo tikimybė bendruomenėje yra vertinama kaip žema.

SIUNTŲ IŠ KINIJOS SAUGUMAS

Nėra įrodymų, kad virusas gali būti perduodamas per daiktus. Pasaulio sveikatos organizacija nesiūlo taikyti apribojimų prekių judėjimui.

INFORMACIJA TEIKIAMA

- Sveikatos apsaugos ministerijos svetainėje <https://sam.lrv.lt/>
- Nacionalinis visuomenės sveikatos centras <http://nvsc.lrv.lt/>, karštosios linijos telefonu 8 618 79984 (visą parą)

KORONAVIRUSO PROTRŪKIO SITUACIJOS STEBĖSENA

Pasaulinės sveikatos organizacijos ataskaitose: <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/situation-reports>.